

بایدها و نبایدهای مشروعیت جدایی استقلال اقلیم کردستان در حقوق بین‌الملل

(تاریخ دریافت ۱۳۹۶/۰۸/۰۸ ، تاریخ تصویب ۱۳۹۶/۰۹/۱۵)

آریا عزیزی

چکیده

در بسیاری از کشورها مردم از لحاظ خصایص نژادی، قومی، مذهبی متفاوت هستند. بافت چند قومی یا وجود اقلیت‌ها در ساختار دولت‌ها سبب تنش و خشونت‌های قومی در اقصی نقاط جهان شده‌است. از جمله اقلیت‌هایی که ادعای استقلال‌طلبی و جدایی‌طلبی آنها مسبوق به سابقه است؛ اقلیم کردستان عراق است. آنها با اجرای همه‌پرسی در تاریخ ۳ مهر ۱۳۹۶ (۲۷ سپتامبر ۲۰۱۷) استقلال اقلیم کردستان را اعلام نمودند. با اینکه این همه‌پرسی از جانب دولت مرکزی عراق نامعتبر اعلام شده‌است و بسیاری از دول استقلال اقلیم کردستان را نامشروع می‌دانند اما مسعود بارزانی با اصرار بر جدایی و استقلال‌طلبی خواهان مذاکره مسالمت‌آمیز برای استقلال بوده و هدف از همه‌پرسی را اعلام استقلال دانسته و تأکید می‌کند همه‌پرسی مورد تایید اغلب مردم کردستان است. این پژوهش بر آن است تا بررسی آراء علمای حقوق بین‌الملل در خصوص مشروعیت جدایی یک جانبه به بررسی مشروعیت یا عدم مشروعیت یک جانبه استقلال اقلیم کردستان بپردازد. نتایج پژوهش بیانگر این است که جدایی‌طلبی و استقلال خواهی اقلیم کردستان عراق تنها در صورت ثابت کردن نقض حقوق بشر آنها توسط رژیم حاکم عراق و یا قانع کردن جامعه بین‌المللی در دارا بودن مؤلفه‌های مؤثر بودن، مشروعیت می‌یابد. چرا که مشروعیت جدایی یک جانبه در شرایط غیراستعماری و عدم موافقت نظام حاکم وقت کشور امکان‌پذیر نیست.

۷۵

واژگان کلیدی: تعیین سرنوشت داخلی و خارجی، کردستان عراق، وضعیت غیراستعماری،

اقلیت‌ها، استقلال